

Televizijske serije kao sredstvo motivacije i inspiracije za izučavanje medicine u stručnom i opšteinformativnom kontekstu

Jelena SUBOTIĆ-KRIVOKAPIC^{1*}, Dušan STOJAKOVIĆ²

¹Visoka medicinska škola strukovnih studija „Milutin Milanković“,
Beograd, Srbija

²Fakultet savremenih umetnosti, Beograd, Srbija

Igrane televizijske serije koje se bave medicinskom tematikom postaju sve popularnije u savremenom društvu. Svojom dinamikom, dramaturgijom i uzbudljivim situacijama, koje kulminiraju iz epizode u epizodu, predstavljaju jedinstvenu priliku da zadovolje potrebu gledalaca za saznavanjem novih informacija o prevenciji, lečenju i lekarskim procedurama. Atraktivan prikaz sadržaja i interakcije glavnih aktera dodatna su dimenzija ilustracije međuljudskih odnosa, iz koje publika itekako može da nauči kako da bolje razume drugu stranu i da intenzivnije i odgovornije participira u okolnostima vezanim za medicinske teme i situacije u kojima svaki pojedinac može da se zadesi ili se već zadesio. Uprkos realnoj opasnosti od olakog shvatanja prikazanih simptoma i procedura lečenja, koji su donekle idealizovani, simplifikovani i modelovani u pokazne svrhe, uz adekvatan nivo zadržavanja kritičkog mišljenja i odgovornog rasuđivanja, ovakve televizijske serije predstavljaju veoma značajan kanal masovnog edukovanja stanovništva o medicini, ali i faktor motivacije za one koji žele da započnu ili već izučavaju medicinu na akademskom nivou. Cilj ovog rada je da ukaže na mogućnosti korišćenja medicinskih televizijskih serija u edukaciji opšte populacije, ali i budućih stručnjaka u oblasti medicine, kako o različitim medicinskim procedurama, tako i o simptomima različitih oboljenja. Izvršena je komparativna analiza sadržaja nekih od najgledanijih i najuticajnijih serija sa medicinskom tematikom sa realnim medicinskim podacima i rezultati analize su predstavljeni u radu.

Ključne reči: edukacija, medicina, televizija

* Jelena Subotić-Krivokapić, jelena.s.krivokapic@gmail.com

Uvod

Uspeh televizijskog serijskog programa u poslednjih desetak godina predstavlja medijski, ali i društveni fenomen. Televizijske serije se, sa umetničkog aspekta, često manje vrednuju nego filmska ostvarenja. Međutim, one u sve značajnijoj meri postaju za gledaoce najprivlačniji deo televizijskog programa. Sa oduševljenjem ih prati publika svih klasa i uzrasta i postale su važan deo kulturnog identiteta mnogih kultura i kulturnih zajednica (Mojsi, 2016). One nisu postale samo ekvivalent feljtonima iz XIX veka, već praktično jedan od vrlo uticajnih izvora kulture. Prema mnogim kritičarima, scenaristi današnjih televizijskih serija mogu se porediti s najboljim romansirima tog vremena (Ekskenazi, 2013). Kroz dubinu prikaza njihovih likova i tema koje obrađuju, vidimo da se oni ne zadovoljavaju samo hladnom analizom stvarnosti, već snagom intuicije, hrabrošću i lucidnošću svoje imaginacije, tu stvarnost zaista i osećaju i predviđaju. Po mnogima oni su postali najbolji analitičari društva i savremenog sveta, ako ne i najpouzdaniji futurolozi (Ekskenazi, 2013).

Cilj ovog rada je da ukaže na mogućnosti korišćenja medicinskih televizijskih serija u edukaciji opšte populacije, ali i budućih stručnjaka u oblasti medicine, kako o različitim medicinskim procedurama, tako i o simptomima različitih oboljenja. Izvršena je komparativna analiza sadržaja nekih od najgledanijih i najuticajnijih serija sa medicinskom tematikom sa realnim medicinskim podacima i rezultati analize su predstavljeni u radu.

Najpoznatije televizijske serije sa medicinskom tematikom

„Uvod u anatomiju” (originalni naziv „*Greys anatomy*“) je američka medicinska televizijska drama produkcijske kuće ABC. U Srbiji je prikazivana na televizijama B92, Foks lajf i Prva plus. Originalni naziv je dobila po čuvenom udžbeniku „Grejeva anatomija” koji se koristi na prvoj godini studija medicine u Americi, a samo ime glavne junakinje, Meridit Grej, pravi dodatnu paralelu sa nazivom. Danas, 15 godina i 363 epizode od premijere prve epizode, ovo je jedna od najdugovečnijih medicinskih drama u istoriji televizije. To je podvig koji njena kreatorica Šonda Rajms (*Shonda Rhimes*), nikada nije očekivala posmatrajući prve dane emitovanja. Radnja je smeštena u zamišljenoj bolnici „Sijetl grejs” u Sijetlu gde pet stažista započinje svoju hiruršku karijeru. Do sada je snimljeno i emitovano 16 sezona, pri čemu je prvih sedam kod nas

prikazano na televiziji B92, dok je kanal Foks lajf emitovao sve do sada snimljene sezone. U prve tri sezone okosnica radnje je na razvoju glavnih junaka (Meridit, Kristina, Izi, Džordž i Aleks) kao stažista, specijalizanata doktorke Mirande Bejli. Dodeljeni su im medicinski slučajevi, napravljeni prvi hirurški rezovi i započete su prve romanse, kao paralela stvarnom životu stručnog medicinskog osoblja van televizijskih ekrana. Nakon treće sezone i specijalističkog ispita, svi ostvaruju uspeh i postaju specijalisti osim Džordža koji nije položio ispit, te ponavlja svoje stažiranje. Naravno, dužina ove televizijske serije, sa mnoštvom sezona i brojnim epizodama, podrazumeva i stalno pojavljivanje novih likova, a na početku šeste sezone gledaoci bivaju svedoci udruživanju bolnica „Sijetl Grejs“ i „Mersi Vest“. Producenti trenutno razmatraju uslove za snimanje sedamnaeste sezone.

Kroz ovu medicinsku dramu gledaoci su u poziciji da prate živote mladih lekara koji u bolnici provode toliko vremena, da među njima počnu da se formiraju snažne prijateljske i ljubavne veze. Takvi odnosi, naravno, kao i u realnom životu, tim više umeju da zakomplikuju radnu atmosferu, profesionalno okruženje i sveukupne odnose glavnih aktera i njihovih pacijenata. Živote ovih ljudi predstavlja doktorka Meredith Grej, čija je majka nekada bila izuzetno cenjen hirurg. Iako u idelističkom pristupu, kome su igrane forme inače sklone, nije očekivano da jedna serija sa medicinskom tematikom prikaže i nezdrave navike glavnih aktera, u Šondinom originalnom scenariju gotovo svi lekari puše cigarete. Očigledna je namera autora serije da i na ovaj način, radnju i aktere učini što realnijim i bližim prosečnom gledaocu. Naročito je Meredith Grej bila eksponirana u konzumaciji svoje nezdrave pušačke navike, čime je dodatno, pored kolektivnog, dramatisovan i personalni karakter glavne akterke.

Rezultati istraživanja pokazuju da verni gledaoci televizijske serije „Uvod u anatomiju“ smatraju da su prikazi bolesti i simptoma u ovoj seriji verodostojni i kredibilni (Quick, 2009). Razlog je činjenica da je kredibilitet pozitivno povezan sa percepcijom hrabrosti lekara iz stvarnog života. Tu ne postoji direktna veza, u smislu povezanosti gledanja ove televizijske serije i percepcije hrabrosti lekara, ali se pojavljuje indirektan efekat, posredovan pažljivo građenim kredibilitetom glavnih aktera, transponovan na iskustvo iz stvarnog života u odnosu sa medicinskim osobljem koji je, lično ili u najbližem okruženju, iskusio gotovo svaki gledalac. Sa druge strane, istraživanja navode i postojanje pozitivne veze između percepcije hrabrosti lekara i zadovoljstva pacijenta. To govori da stav lekara, njegova odlučnost pri dijagnostici, lečenju i praćenju pacijenta umnogome, dovodi do većeg

zadovoljstva pacijenta tretmanom koji dobija u određenoj medicinskoj ustanovi, u odnosu na drugu ustanovu.

Druga, gotovo podjednako popularna medicinska drama je „Urgentni centar“ (originalni naziv je „ER“). Njena radnja smeštena je u ordinaciju hitnog odeljenja bolnice u Čikagu, a serija je doživela čak 15 sezona. Zanimljivo je da je Majkl Krajton (*Michael Crichton*), kreator ove američke medicinske televizijske drame, istovremeno i romanopisac i doktor medicine. On je 1974. godine napisao scenario zasnovan na sopstvenom iskustvu studenta medicine u prometnoj bolničkoj hitnoj službi koji dugo nije ugledao svetlost dana. Od samog početka serije vrlo se vodilo računa o tačnosti prikaza određenih medicinskih procedura. One su samo donekle prilagođavane, ali nikad menjane. Primer toga su lekovi koji umesto za 10 minuta, deluju za 30 sekundi. Samo je vreme bilo skraćivano, ali ne na uštrb realnosti ili odgovornog prikaza situacije, već kao relevantno za građenje adekvatne dramaturgije. Infarkt miokarda je, uz kancer, jedno od najčešće prikazanih oboljenja u ovoj seriji. Možda najbolji primer ilustracije vernog prikaza određenog medicinskog stanja nalazimo u 16. epizodi X sezone iz 2004. godine. Epizoda započinje neprijatnim razgovorom doktora Morisa sa pacijentom nakon kog prikazani pacijent zapada u velike nevolje koje ga dovode do hitne pomoći. U međuvremenu Frenk je suočen sa Nelom koja je ljuta na njega zbog njegove arogantne zadrčnosti. Otvoreno mu govori da od njega ne želi ništa osim tišine. Ubrzo zatim, Frenk doživljava infarkt koji je na vreme primećen. Vrlo su jasno prikazani njegovi najčešći simptomi poput bola u ruci, bola u grudima, nestabilnosti i opšte malaksalosti. Brza reakcija medicinskog tima, uz poštovanje svih medicinskih procedura i laboratorijskih analiza, spašava život Frenku. Važno je istaći da je reprezentacija infarkta miokarda vrlo realno i detaljno prikazana, pa time serija nosi veliki edukativni potencijal i mogućnost afirmativnog uticaja na ponašanje gledalaca. Ovako uverljiv prikaz česte medicinske indikacije koja može, ukoliko nije blagovremeno prepoznata, imati fatalni ishod, kod gledalaca razvija opštu informisanost o postupku prepoznavanja i reakcije u datoj situaciji, a kod onih gledalaca kod kojih postoji bazično interesovanje za izučavanje medicine u okviru formalnog sistema obrazovanja, može predstavljati upravo opredeljujući faktor za otpočinjanje edukacije i eventualni izbor buduće profesije. Zanimljivo je da je pod uticajem teme, radnje i popularnosti navedenih serija snimljena i domaća verzija istoimenog naziva „Urgentni centar“, koja se prikazuje od 6. oktobra 2014. na televiziji Prva. Radnja serije se uglavnom odvija na Urgentnom odeljenju Urgentnog centra u Beogradu, a poznatu muzičku

temu koja je korišćena za špicu komponovao je Džeјms Nјutn Hauard, kao i u izvornoј američkoј seriji televizijske stanice NBC.

Televiziјski prikaz medicinskih procedura i simptoma oboljenja

U obe navedene izvorne serije gledaoci su više puta bili u prilici da pogledaju proceduru kardiopulmonarne reanimacije koja se primenjuje u jedinicama za intenzivnu negu, a prilikom akutnog infarkta miokarda. Ova invazivna medicinska metoda u Srbiji predstavlja deo redovne procedure pružanja prve pomoći, a odluka o njenoј primeni je isključivo na zdravstvenim radnicima (Stevanović & Veličković, 2017). Međutim, ukoliko se posmatraju procedure zapadnih zemalja, primetno je da ovakva odluka ponekad zavisi i od stava i želja pacijenta. Naravno, posmatrano iz medicinskog ugla, zahtevi pacijenata ponekad mogu biti diskutabilni i problematični, a idealne okolnosti podrazumevaju da pacijenti i lekari zajednički donose odluke o primeni određenih medicinskih procedura. To je još jedna od edukativnih dimenzija ovakvih tematskih igranih televizijskih serija, koja nastoji da predstavi širokom auditorijumu, koji je ujedno i na strani pacijenata ali i stručnog medicinskog osoblja, značaj participativnosti svake od uključenih strana. Naravno, uslov za ovakvu postavku stvari je sa jedne strane u hitnosti samog postupka, a sa druge u informisanosti pacijenata o rizicima i benefitima različitih medicinskih postupaka i procedura, jer samo tako pacijent može zaista odlučiti nešto u vezi sebe samog i sopstvenog zdravlja, sagledavajući sve prednosti, ali i posledice tog izbora.

Medicinske metode koje se primenjuju, na primer, prilikom infarkta miokarda, osobe bez formalnog medicinskog obrazovanja mogu videti ili o njima čuti od svojih lekara, nekada od članova porodice koji su doživeli takvo iskustvo, čak ponekad i iz ličnog iskustva ili kurseva o pružanju prve pomoći, ali i putem medija. Istraživanja potvrđuju da je čak 92% kardioloških pacijenata starijih od 62 godine navelo da se o proceduri kardiopulmonalne reanimacije informisalo putem televizije, 82% kao izvor navelo je štampane medije, a 72% knjige (Khokhar et al., 2020). Na žalost, čini se da se previđa druga reč u nazivu ovog postupka – reanimacija. Usled ovakvih načina informisanja, pacijenti često precenjuju verovatnoću preživljavanja infarkta i delotvornost primenjenih metoda, a takve dezinformacije mogu kao rezultat imati zakasnelo javljanje pacijenata u adekvatne medicinske ustanove i gubitak dragocenog vremena koje je potrebno za njihovo zbrinjavanje

(Ramirez et al., 2020). Na osnovu iskaza pacijenata evidentno je da se oni o medicinskim metodama primenjenim prilikom infarkta informišu i na mnoge druge načine. U srpskim štampanim i digitalnim medijima objavljena je ispovest čoveka koji je preživeo infarkt miokarda, a koji tvrdi da je ovakav ishod rezultat njegove imitacije junaka iz televizijske igrane serije koju prati (Telegraf, 2018). Tokom intervjuja on je naveo da je gledao svog junaka koji doživljava infarkt i kome je rečeno da je izuzetno važno da jako kašlje dok ne stigne do bolnice. Razlog za takav zahtev krije se u ideji masaže srca pokretima grudnog koša prilikom jakog kašlja. Ovakva metoda nikada nije medicinski dokazana ili preporučena i ne postoji ni u jednom udžbeniku kardiologije. Medicina preporučuje duboko disanje i povećanje unosa kiseonika, ali ni na jednom mestu ne pominje kašalj kao faktor od uticaja prilikom infarkta miokarda. Samim tim, ovakav postupak, koji je u praksi potvrđen kao delotvoran, iako nedovoljno obrađen u stručnoj i akademskoj teoriji, prikazan kroz medije masovnih komunikacija nedvosmisleno utiče na razvoj svesti publike o poželjnom ponašanju u okolnostima infarkta miokarda radi povećanja mogućnosti i verovatnoće preživljavanja do pružanja prve pomoći od strane stručnog medicinskog osoblja. Nedvosmisleno, ovakav svojevrsan vid edukacije pozitivno utiče i na motivaciju učenika, studenata i praktikanata koji izučavaju ili planiraju da izučavaju medicinu.

Televizijske medicinske drame istovremeno mogu da sadrže i mnoštvo zbunjujućih etičkih pitanja i primera izrazitog profesionalizma koji bi, u obrazovnom okruženju, mogli da pomognu da se student, ali i šira javnost uključe u diskusije o odgovarajućem upravljanju takvim pitanjima. Nažalost, šira javnost često nehotice i nekritički automatski spoznaje detalje koji će oblikovati njeno razumevanje medicinske profesije kao dobro ili loše (Shaheen et al., 2012). Prikaz lekara i sistema zdravstvene zaštite na bioskopskom platnu ili televiziji ima neosporan uticaj na savremeno društvo. Iako žanr medicinske drame može biti zabavan i zanimljiv, njegov suštinski društveni značaj se ogleda u njegovom potencijalu da informiše i utiče na svoje gledaoce u vezi sa ponekad kontroverznim, ali važnim temama (Gross et al., 2012).

Edukativni potencijali igranih televizijskih serija u funkciji unapređenja svesti ljudi o zdravlju

Televizijske medicinske drame su od svog nastanka zahtevale određeni stepen kliničke tačnosti, ali verovatno je tek od pojavljivanja serije „Urgentni

centar“ lestvica postavljena prilično visoko. U ovoj seriji često je prikazivano ranjeno telo i telo koje krvari, a termini koje likovi ove serije koriste za opisivanje i lečenje različitih bolesti, sa novim nivoima eksplicitnosti i detalja, postavljaju standarde koje će pratiti sve naredne serije slične tematike. Prednost medicinskih drama je u tome što različite scene kontekstualizuju bolest u narativu likova koji poseduju emocionalnu i psihološku dubinu. Svojim gledaocima ovakve serije nude mnoštvo ilustrativno-edukativnih dramatičnih slučajeva. Tako, prilikom obrade medicinskih slučajeva, tokom svake epizode publika biva izložena nizu scena sa stanjima pacijenata, prikazu tehničkih procedura i medicinskoj terminologiji, što, sve zajedno, na svojevrsan način doprinosi obrazovanju gledalaca u vezi sa medicinskom i zdravstvenom tematikom uopšte. Stoga nije iznenađujuće što su neki prosvetni radnici prepoznali pedagošku vrednost ovog žanra i koriste video klipove ovih serija tokom svojih predavanja, kako bi ilustrovali i dodatno pojašnjili koncepte koje pokušavaju da prenesu svojim studentima. Vizuelizacija, makar simbolički reprezentovanih i donekle simplifikovanih, realnih situacija, predstavlja veoma jak metod potkrepljivanja teorije pokaznim elementima, koji se vrlo intenzivno pamte i bolje reprodukuju u odnosu na tek verbalno predstavljen ili samo pročitani sadržaj.

Naravno, postoje ozbiljna ograničenja edukabilnosti ovih serija, naročito ako se procena vrši iz perspektive njihove kliničke tačnosti. Medicinski slučajevi se tokom serije uvode i rešavaju u okviru jedne jednosatne epizode, a ova vremenska kompresija nužno donosi u prvi plan složenost, dvosmislenost i nesigurnost koje se javljaju u stvarnoj medicinskoj praksi. Kako bi zadržali gledaoce, serija „Urgentni centar“, kao i sve druge igrane serije, razvija zamršenu mrežu ličnih ljubavnih odnosa i profesionalnog rivalstva koji često krše etičke i profesionalne kodekse po kojima deluje najveći broj lekara. U svojim pokušajima da naprave uverljive zaplete, scenaristi često pribegavaju čudotvornim lekovima koji predstavljaju medicinske dezinformacije. Ipak, budući da je reč o serijama koje su zabavnog karaktera, ponekad je medicinska tačnost podređena elementima zabave, što sa druge strane ne umanjuje opšteinformativni značaj ovog žanra.

Medicinske drame pružaju glavni ugođaj svojim gledaocima verovatno najviše kroz prikaze dramatične hitnosti svakog pojedinačnog slučaja, narativne intrige, emocionalne dubine odnosa i celokupne estetske kompozicije. Međutim, izgleda da upravo ti kvaliteti ugrožavaju legitimitet ovih serija kao realnog prikaza medicinske prakse. One najčešće dobro i realno prikazuju psihosocijalne komponente kliničke prakse, nudeći priliku gledaocima

da se zamisle nad složenostima ljudskog zdravlja i bolesti (Rothman, 2000). Omogućavaju gledaocima da na intelektualnom i emocionalnom nivou budu uključeni u živote drugih ljudi, ali i da se zapitaju o društveno važnim problemima poput siromaštva, porodičnog nasilja, zloupotrebe različitih supstanci i hronične ili kritične bolesti. Istovremeno, one razotkrivaju i ogoljuju diskriminatorne stavove o rasi, klasi, polu i etničkoj pripadnosti, kao izvoru sukoba, i na taj način proširuju definiciju zdravlja i bolesti tako da uključuju mnoge njene društvene odrednice. Važno je pomenuti prikaz interpersonalnih i emotivnih odnosa koji dodatno doprinose razumevanju sposobnosti ili nesposobnosti pacijenta da se izbore sa psihosocijalnim razlikama koje bolest ili osećanja tuge, kajanja, ranjivosti i straha mogu provocirati. Upravo glavna tematika ovih serija u prvi plan postavlja ulogu lekara i njegovu sposobnost da pacijentima pomogne da kroz navedene procese prođu na što lagodniji način (Karpf, 1988).

Svrishodnost edukativne dimenzije epizoda „Urgentnog centra“ u razvoju empatije medicinskog osoblja dodatna je dimenzija značaja ovakvih televizijskih drama. Istraživanje koje je merilo efikasnost ovog pristupa u podučavanju studenata medicine komunikaciji sa pacijentima u situacijama sa visokim emotivnim nabojem je pokazalo da su studenti nakon gledanja i razgovora o određenim segmentima pojedinih epizoda serije „Urgentni centar“ pokazali kvantitativna poboljšanja u svojim veštinama komunikacije (McNeilly & Wengel, 2001). Razgovarajući o ovoj seriji i odgledanim epizodama studenti su suštinski bili podstaknuti da preispitaju sopstvene procese identifikacije i projekcije, u poređenju sa onima koji se odvijaju između pacijenata i lekara na malim ekranima. Kroz navedene analize saznali su da efikasno lečenje visoko uznemirenih pacijenata od njih zahteva da prepoznaju, dožive i tolerišu sopstvene snažne emotivne reakcije koje bi inače ispoljili.

Jedan od inovativnih pristupa obrazovanju podrazumeva korišćenje video klipova i isečaka iz popularnih filmova i televizijskih emisija u medicinskom obrazovanju. Ovaj pristup je prvi put sproveden 1994. godine i uspešno je korišćen u podučavanju različitih medicinskih oblasti, uključujući psihijatriju, porodičnu medicinu i internu medicinu na dodiplomskim medicinskim programima. Navedeni sistem nastave danas postaje sve popularniji, a kada je reč o medicini pokazao se izuzetno uspešnim za podučavanje o određenim simptomima, terapijama i psihosocijalnim aspektima bolesti (Kalra, 2011).

Uvažavanje aktivnog gledaoca od presudnog je uticaja na potpun doživljaj privlačnosti serije za veliki deo populacije, a naročito mlade pripadnike

publike. Njegov odnos sa radnjom i medijskim tekstom u ovom formatu masovnih medija složeniji je nego što je to uobičajeno u popularnom diskursu. Publika nije samo puki primalac poruke medijskih tekstova, već aktivni činilac koji usklađuje značenja i daje im smisao prema sopstvenom senzibilitetu, ali i u odnosu prema društveno određenim kategorijama poput rase, klase, pola i nacionalnosti. Kada je reč o studentima medicine, oni gledanjem medicinskih serija pasivno primaju informacije koje doprinose njihovom znanju. Međutim, verovatno se dešava i nešto složenije. Ove serije dodatno proširuju njihovo razumevanje pojedinih kliničkih problema, produbljuju dinamiku odnosa pacijent-lekar i pružaju zadovoljstvo kroz dekodiranje tehničkog žargona i postupka (Rothman, 2000). Samim tim, ovakve serije postaju veoma efikasna i efektivna sredstva edukacije, budući da daju jasne i korisne poruke, a da obrazovne sistem ne mora da ulaže resurse u već postojeće i dostupne sadržaje, što je posebno bitno u finansijski ograničenim ekonomijama i akademskim sistemima, poput Srbije. Praćenje medicinskih serija i igranih filmova sa medicinskom tematikom, budućim lekarima pomaže u razvijanju osjetljivosti, kreativnosti i izražajnosti, što može biti od velike važnosti u medicinskoj praksi, posebno u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, i na taj način omogućava poboljšanje odnosa lekar-pacijent. Komunikacija lekara i pacijenta u medicini je od ključne važnosti, jer su uspešne veštine komunikacije od suštinskog značaja za negu pacijenta i direktno utiču na zadovoljstvo pacijenta, pridržavanje preporučenih saveta i samim tim na zdravstvene ishode (Wong et al., 2009).

Studija koju je 2008. godine sproveo Medicinski fakultet Džon Hopkins pokazala je da više od 80% studenata medicine gleda televizijske medicinske drame, a druga studija koju je sproveo Univerzitet zapadnog Sidneja otkrila je da je 94% od 400 anketiranih studenata medicine redovni gledaoci medicinskih televizijskih emisija (Shaheen et al., 2012) (Lepofsky et al., 2006).

U seriji „Urgentni centar“ vrlo realno su prikazani svi strahovi mladih doktora, od nesposobnosti i neuspeha, pa sve do poniženja. Tačnije, reč je o strahovima koji su prirodni u zahtevnom i konkurentskom okruženju poput medicinskih akademskih studija, ali se retko priznaju u formalnom obrazovanju. Medicinske drame često istražuju lični rast i borbu pojedinca koji ponekad deluju nerealno. Upravo takvi prikazi, potencijalno, na još jedan način mogu ugroziti realističnost same serije i radnje, što je, opet, imanentno realnom životu i okolnostima, koji se takođe ne izučavaju na studijama medicinskih nauka.. Legitimitet medicinske profesije uglavnom počiva na njenoj posvećenosti naučnoj strogosti. Ali uloga lekara ostaje, na mnogo

načina, lična i ponašajna. Odnosno, studenti medicine postaju punopravni lekari sa jedne strane svojim formalnim obrazovanjem, ali sa druge strane interakcijom sa pacijentima i kolegama. Medicinske drame im pružaju mogućnost da istraže ove poteškoće i odgovore na institucionalne zahteve, ali istovremeno poštujući sopstveni individualni osećaj pravičnosti i saosećanja. Upravo serija „Urgentni centar“ primorava gledaoce da dobro razmisle o razlici između fantazije i stvarnosti u sagledavanju profesionalnog identiteta lekara. Ako se medicina tako lako predaje televizijskoj fikciji, to je možda zato što je sama medicinska profesija zasnovana na društvenim fikcijama koje okružuju autoritet i funkcije lekara (O'Connor, 1998). Te socijalne dimenzije uključuju društvene i istorijske vrednosti koje strukturiraju odnose u zdravstvenom sistemu, ali i strahove, maštanja i želje koje ljudima boje iskustva bolesti i primenjenih tretmana. Ovakve medicinske televizijske drame zasigurno doprinose i podizanju nivoa razumevanja medicinske profesije i svih njenih izazova, te podizanju praga tolerancije i spremnosti na participativnost od strane gledalaca - pacijenata.

Televizijske serije sa medicinskom tematikom svakako su veoma popularne među širom publikom. Informacije koje gledaoci dobijaju putem ovih serija često se iz njihove perspektive smatraju autentičnim, a različita istraživanja koja su se bavila ispitivanjem prikaza različitih medicinskih stanja, od humanog papiloma virusa do porođaja i preživljavanja nakon kardiopulmonalne reanimacije, pokazuju da njihov uticaj može ići od edukacije pa sve do zavaravanja javnosti (Primack et al., 2010). Ovakva situacija se javlja kako sa infarktom miokarda tako i sa drugim zdravstvenim stanjima poput moždane smrti koja se često prilično netačno prikazuje. Ne insistira se dovoljno na temama od javnog značaja poput doniranja organa ili dobrovoljnog davanja krvi, a koje svakako imaju veliki uticaj na stopu preživljavanja i od suštinske su važnosti sa spašavanje velikog broja života. Upravo u takvim slučajevima uloga masovnih medija je krucijalna jer predstavljaju jedan od ključnih izvora medicinskih informacija za najširu javnost. Upravo u tome se ogleda suštinska važnost saradnje medicine i psihologije sa industrijom zabave, a sve u cilju poboljšanja kvaliteta obrazovanja opšte populacije o ovim temama. Jedan od afirmativnih primera u tom kontekstu je kratak video pod nazivom „Posmatrajte spostveni srčani udar“ (originalni naziv „*Watch your own hearth attack*“, British Heart Foundation). Reč je o dvominutnoj video formi reklame za Britanski javni informativni servis, snimljen na inicijativu Britanske fondacije za srce. Glavni i praktično jedini vidljivi glumac je Stiven Bekrof (*Steven Berkoff*), a ovaj kratak film na vrlo jasan i direktan način prikazuje

kako izgleda infarkt miokarda. Isti je prvi put prikazan na ITV1 10. avgusta 2008. Film započinje scenom u kojoj Stiven Berkof udara osobu kojoj gotovo tokom celog filma ne vidimo lice. Ovaj udarac i kasnije stezanje imaju za cilj da na što jednostavniji način ilustruju osnovne simptome infarkta. Kroz simulaciju bola, teškoća sa disanjem, vrtoglavica i mučnine, ovaj film upozorava javnost da nisu svi simptomi srčanog udara toliko očigledni kao što to ljudi misle. Na se napominje koliko je pravovremena reakcija važna „jer se računa svaki minut“. Film je snimljen iz subjektivne perspektive žrtve srčanog udara. Džon Vilijams (*John Williams*), glavni kreativni direktor, istražujući navedenu tematiku u pripremama za snimanje filma, došao je do zaključka da je strateški važno da se „svakoj osobi u Britaniji pruži uvid u srčani udar“, što je ovaj video upravo kroz subjektivno gledište i postigao. Cilj filma je da upozori ljude i navede ih da pozovu hitnu pomoć čim osete prve simptome srčanog udara, te da ove simptome ne potcenjuju pod izgovorom da će proći sami od sebe. Istovremeno, stereotipni prikaz infarkta, u igranim filmovima ili televizijskim serijama nemedicinske tematike je dosta drugačiji. Najčešće je reč o osobi koju snažan bol u grudima obara na pod i gde letalni ishod nastupa u roku od par sekundi, što je mnogo ređi slučaj u realnom životu.

Informacije o opšteprisutnim faktorima rizika i indikacijama koje mogu biti fatalne, plasirane putem masovnih medija su od velikog i suštinskog značaja za pravovremeno javljanje lekaru i samim tim uvećavaju šanse za pozitivan ishod, barem kod infarkta miokarda. U većini slučajeva, do odluke o obraćanju zdravstvenoj službi može doći u relativno kratkom, ali i prilično dugom razdoblju. Izbor, pre svega, zavisi od pojedinačne percepcije simptoma infarkta kojima ne pridaju svi pravo značenje i ne shvataju važnost hitne reakcije, jer često smatraju simptome manje opasnim nego oni to stvarno jesu. Socijalni kontekst je takođe značajan činilac koji ima veliki uticaj na period odluke. Podaci pokazuju da je vreme donošenja odluke produženo ako se simptomi jave tokom dana, kada je osoba socijalno aktivna i usmerena na razne druge probleme i aktivnosti. Slična situacija je i sa vikendima. Sa druge strane, ukoliko se pojedinac nalazi sa svojom rodbinom i ako se simptomi jave noću, osoba je sklonija bržem traženju medicinske pomoći (Hewitt et al., 2004). Kada se bolest prihvati, često se razviju specifični strahovi kod ovih osoba. Najčešće je reč o strahu od smrti i strahu od ponovnog napada. Pojava straha je najčešće pod uticajem opštih stavova i medijskih prikaza koji vladaju u datoj socijalnoj sredini. Što su ovi stavovi negativniji i što se bolest subjektivnije sagledava kao teža, pojedinac će se teže na nju prilagoditi, odnosno imaće više poteškoća tokom rehabilitacije.

Industrija zabave u današnje vreme ne zanemaruje realnost, već sve više nastoji da je detaljno oponaša. Zato u mnogim slučajevima producenti angažuju stručne konsultante iz različitih oblasti kako bi korišćena terminologija, izgovor i prikaz određene situacije bili što precizniji. Ipak, u borbi za gledanost i profit, realnost može da izgubi od faktora zabavnog, što je svojevrsna opasnost za medicinske teme i njihovu ispravnu percepciju kod publike. Tako, na primer, kod različitih grupa gledalaca, a posebno kod dece, koja se najlakše i bukvalno identifikuju sa junacima ili antijunacima, može doći do zablude o nerealnim medicinskim postupcima i čudotvornim izlečenjima. Jednaku opasnost predstavlja i prikazivanje veštačkih stereotipa. Jedan takav, koji nema direktan uticaj na infarkt miokarda, jeste prikaz osoba koje u kasnijem razvoju toka dramske radnje doživljavaju ovo oboljenje kao egocentrične osobe, preokupirane željom da drugi obraćaju pažnju na njih, ali uz vrlo štur elaboraciju njihovog unutrašnjeg života. Teme koje se obično provlače kroz ispitivanje unutrašnjeg života protagonista, ukoliko se iste uopšte i prikažu, najčešće su pretpostavke o traumatičnoj etiologiji, gde se podrazumeva da je pojedinačni traumatični, stresni događaj, odgovoran za razvoj bolesti.

Broj analitičkih istraživanja zdravstvenih sadržaja u televizijskim serijama ili igranom filmu je relativno oskudan u poređenju sa velikom količinom prikaza ovih sadržaja u navedenim masovnim medijima. Jedno od takvih istraživanja bavilo se analizom prikaza bolesti u 127 epizoda serija analiziranih u ovom radu („Uvod u anatomiju“ i „ER“) emitovanih od 2000. do 2007. godine (Yinjiao & Ward, 2010). Rezultati su potvrdili da su navedene dve serije prikazale izuzetno širok spektar bolesti i povreda, podjednako kod pacijenata muškog i ženskog pola. Navedeno istraživanje ujedno je potvrdilo i jednu od zamerki iznetih u ovom radu, koja se odnosi na to da su gotovo sve epizode u prikazima bolesti isticale samo medicinsku perspektivu uzroka, dijagnoze i lečenja posmatranih stanja, bez uvida u psihološki status pacijenta ili socio-ekonomsko okruženje.

Trend prikazivanja različitih oboljenja u medijima, može imati vrlo korisne efekte kao što su podizanje svesti o određenim vrstama bolesti, podsećanje šire javnosti na faktore rizika i preventivne mere, i podrška onima koji su oboleli (Barnet, 2007) (Yifan, 2013). Anketa koja je sprovedena od strane Nacionalne HIV fondacije (National AIDS Trust) u Velikoj Britaniji, otkrila je da je većina britanskih tinejdžera stekla znanje o HIV-u (AIDS-u) iz života Marka Fovlera, jednog od glavnih likova poznate engleske sapunice „EastEnders“ (Haour-Knipe, 1999). Druga studija pokazala je da je 53% gledalaca hitnih slučajeva izjavilo da je iz emisije saznalo o važnim

zdravstvenim problemima i da je 12% kontaktiralo svog lekara kao rezultat nečega što su videli u okviru serije „Urgentni centar“ (Burki, 2008). Sa porastom popularnosti televizijske serije „Urgentni centar“ došao je i projekat koji je razvila škola za higijenu i javno zdravlje Džon Hopkins u saradnji sa produkcijskom kućom NBC. Reč je o seriji pod nazivom „Prateći Urgentni centar“ (originalni naziv „*Follow E.R.*“). Glavni cilj ovog serijala bio je da iskoristi pažnju koju generiše sam „Urgentni centar“ i to zarad širenja tačnih i preciznih zdravstvenih informacija opštoj javnosti, koristeći stvarnu perspektivu medicinskog okruženja, ali i pristupa složenim političkim i etičkim pitanjima u vezi sa zdravstvenom zaštitom u SAD (Cooper et al., 2000). Ljudi dobijaju informacije u vezi sa zdravljem iz masovnih medija više od bilo kog drugog izvora osim zdravstvenih radnika, i premda tačni prikazi medicinskih intervencija na televiziji mogu biti dragoceni i edukativni, netačni prikazi mogu stvoriti pogrešnu sliku. Postoje dokazi da šira javnost svoju percepciju o kardiopulmonalnoj reanimaciji uglavnom zasni-va na iskustvu prikaza ove intervencije u medijima. Mnogi filmovi i televizijske emisije predstavljaju uzbudljive slučajeve kardiopulmonarne reanimacije, uključujući torakotomije i defibrilacije, koje se često izvode kod mladih žrtava. Nažalost, ovi prikazi se često razlikuju od stvarnosti i onoga što je zabeleženo u medicinskoj literaturi. Na primer, približno 75% žrtava srčanog zastoja na televiziji preživi, što predstavlja mnogo veći procenat od 40% osoba koliko ovo zdravstveno stanje zaista preživljava u stvarnosti (Brindley & Needham, 2009). Kao posledica navedenog, procenjeno je da 96% Amerikanaca preuveličava potencijalnu korist od kardiopulmonarne reanimacije i takve dezinformacije dovode do lažnih očekivanja od medicinskih intervencija (Harris & Willoughby, 2009). Takva očekivanja se kreiraju uglavnom izostankom prikaza lošijih ishoda. Imajući u vidu snagu televizijskih serija i igranog filma, nameće se to da ih pored zabave posmatramo i kao moćno obrazovno sredstvo. Samim tim bi umetnici i produkcijske kuće morali da preuzmu odgovornost za tačnost i implikacije pruženih informacija (Diem et al., 1996). Druga stvar koju treba imati na umu je zaključak koji se može izvesti iz navoda da većina pacijenata uči o simptomima bolesti i medicinskim procedurama iz medija. Isti bi išao u pravcu da lekari i generalno zdravstveni radnici nisu na dovoljan način dostupni pacijentima i ne pružaju im sve potrebne informacije, pa oni iste traže i na različitim drugim mestima. Postavivši stvari na ovaj način, evidentno je da i oni moraju uložiti dodatni napor kako bi otvoreno razgovarali sa svojim pacijentima o svim temama koje su za njih u određenom trenutku važne (Baer, 1996).

Pored informisanja, obrazovanja i motivisanja gledalaca da donose odluke za zdraviji i sigurniji život, televizijske priče povezane sa medicinom dovele su u fokus i neke malo poznate ili neizlečive bolesti, navodeći ljude da shvate važnost medicinskih istraživanja za otkrivanje određenog leka ili način za sprečavanje stanja kao što su Hantingtonova bolest, Alchajmerova bolest, Parkinsonova bolest, genetski prenosive bolesti i druga neurodegenerativna stanja (Turow, 1996). Medicinske televizijske serije pomažu široj javnosti da bolje razume bolesti kao što su autizam, Aspergerova bolest, opsesivno-kompulzivni poremećaj, depresija, HIV, kardiomiopatije, određene vrste kancera ili infarkt miokarda. Ali, ne samo da razume simptome ovih bolesti već i efekte koje one imaju na život pojedinca i njegove porodice. Naravno, ukoliko je prikaz ovih stanja, poremećaja i bolesti verodostojan.

Suštinski je važno istaći da razmatrani formati masovnih medija ne predstavljaju mesta naučnih rasprava i da scenariji nisu uvek istorijski i naučno potpuno tačni. Oni su, nesumnjivo, formati od velikog uticaja i sa puno potencijala za prenošenje informacija i poruka, pa samim tim i za edukaciju stanovništva, a ponekad čak i budućih medicinskih stručnjaka (Weber & Silk, 2007). Iz navedenog je moguće neminovno zaključiti koliko su važne studije o uticaju igranih filmova i televizijskih serija sa medicinskom tematikom na percepciju ljudi o medicini, bolestima i uopšte, zdravstvenim temama. Jednako je važna i dvosmerna saradnja i uticaj masovnih medija i nauke, poput medicine i psihologije, jednih na druge, prvenstveno iz perspektive razvoja zainteresovanosti širokog auditorijuma za unapređenje opšte informisanosti o izazovima savremenog života u domenu zdravstvenih tema i zdravlja uopšte.

Zaključak

Prikazi zdravstvene prakse u medijima postaju sve važniji izvori medicinskih informacija za širu javnost. Pojedinci sugerišu da ovakav zabavni vid prenošenja informacija može čak biti uspešniji od vesti, dajući ljudima osećaj i doživljaj za oblasti poput medicine.

Atraktivan način prikazivanja medicinskih stanja i procedura kod različitih pacijenata i terapijskih indikacija u igranim TV serijama nedvosmišleno postaje dobar i validan izvor kvalitetnih informacija koje mogu da unaprede prevenciju i svest o zdravlju kod opšte javnosti. Takođe, video, kao najpopularniji format danas, predstavlja upečatljiv način ilustriranja medicinske problematike i prakse, barem u simplifikovanom i prenesenom

značenju, ali dovoljno verno da može da podigne prag zainteresovanosti potencijalnih učenika ili studenata medicinskih nauka za ovu oblast, kao i da aktivnim polaznicima akademskih programa u oblasti medicine olakša savladavanje gradiva kroz praktičnu dopunu teorijskih spoznaja i saznanja. Svakako, profesionalno konzumiranje medicinskih sadržaja iz igranih televizijskih formata treba da bude kontrolisano i moderirano od strane akademskih profesionalaca, kako bi se prevazišle i svele na minimum mogućnosti pogrešne percepcije tretiranja različitih simptoma, indikacija i medicinskih procedura kod budućih medicinskih stručnjaka. Poseban potencijal leži u ilustrovanju odnosa lekar-pacijent, što je dodatni edukativni aspekt i za buduće lekare-gledaoce i za pacijente-gledaoce, koji može da unapredi njihovo međusobno razumevanje i saradnju.

Uprkos svim nesumnjivim edukativno-informativnim potencijalima igranih televizijskih serija sa medicinskom tematikom, potrebna je čvrsta ograda od olakog shvatanja prikazanih sadržaja, pogrešnog razumevanja predstavljenih procedura lečenja *a priori*, kao i prevazilaženje stereotipnog ljudskog potcenjivanja određenih opšteprisutnih simptoma koji se spominju u tim serijalima.

Literatura

- Baer, N. (1996). Cardiopulmonary resuscitation on television: Exaggerations and accusations. *New England Journal of Medicine*, 334(24), 1604-1605. <https://doi.org/10.1056/NEJM199606133342412>
- Barnet, E. (2007). *Dissecting the medical drama: A generic analysis of Grey's Anatomy and House, MD* [dissertation]. Boston College.
- Brindley, P. G., & Needham, C. (2009). Positioning prior to endotracheal intubation on a television medical drama: Perhaps life mimics art. *Journal of Resuscitation*, 80(5), 604. <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2009.02.007>
- British Heart Foundation (2008). *Watch your own hearth attack* (10. avgust 2008.) [video]. Preuzeto sa: https://www.youtube.com/watch?v=VqXYNT_Bj4E
- Burki, T. (2008). Part I: Cancer in continuing dramas. *The Lancet Oncology*, 9(4), 328-330. [https://doi.org/10.1016/S1470-2045\(08\)70097-4](https://doi.org/10.1016/S1470-2045(08)70097-4)

- Cooper, C. P., Roter, D. L., & Langlieb, A. M. (2000). Using entertainment television to build a context for prevention news stories. *Preventive Medicine, 31*(3), 225-231. <https://doi.org/10.1006/pmed.2000.0706>
- Diem, S. J., Lantos, J. D., & Tulsky, J. A. (1996). Cardiopulmonary resuscitation on television: Miracles and misinformation. *New England Journal of Medicine, 334*(24), 1578-1582. [https://doi.org/10.1016/0300-9572\(96\)89069-1](https://doi.org/10.1016/0300-9572(96)89069-1)
- Ekskenazi, Ž. P. (2013). *Televizijske serije – Budućnost filma*. Clio.
- Gross, A. F., Stern, T. W., Silverman, B. C., & Stern, T. A. (2012). Portrayals of professionalism by the media: Trends in etiquette and bedside manners as seen on television. *Psychosomatics 53*(5), 452-455. <https://doi.org/10.1016/j.psych.2012.03.010>
- Haour-Knipea, M., Fleuryb, F., & Dubois-Arbera, F. (1999). HIV/AIDS prevention for migrants and ethnic minorities: three phases of evaluation. *Social Science & Medicine, 49*(10), 1357-1372. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(99\)00189-6](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(99)00189-6)
- Harris, D., & Willoughby, H. (2009). Resuscitation on television: Realistic or ridiculous? A quantitative observational analysis of the portrayal of cardiopulmonary resuscitation in television medical drama. *Journal of Resuscitation, 80*(11), 1275-1279. <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2009.07.008>
- Hewitt, A.K., Kainth, A., Pattenden, J., Sowden, A., Duffy, S., Watt, I., & Lewin, R. (2004). Predictors of delay in seeking medical help in patients with suspected heart attack, and interventions to reduce delay: A systematic review. *Research Report. CRD Reports (26)*. University of York, York.
- Kalra, G. (2011). Teaching diagnostic approach to a patient through cinema. *Epilepsy & Behavior, 22*(3), 571-573. <https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2011.07.018>
- Karpf, A. (1988). *Doctoring the media: The reporting of health and medicine*. Routledge.
- Khokhar, A., Gupta, R., Boehmer, S., & Olympia, R. (2020). Acute pain assessment and management depicted in medical television shows. *The American Journal of Emergency Medicine, S0735-6757*(20), 30621-30625. <https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.07.027>

- Lepofsky, J., Nash, S., Kaserman, B., & Gesler, W. (2006). I'm not a doctor but I play one on TV: E.R. and the place of contemporary health care in fixing crisis. *Health & Place*, 12(2), 180-194. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2004.11.003>
- McNeilly, D. P., & Wengel, S. P. (2001). The "ER" seminar: teaching psychotherapeutic techniques to medical students. *Academic Psychiatry*, 25(4), 193-200. <https://doi.org/10.1176/appi.ap.25.4.193>
- Mojsi, D. (2016). *Geopolitika televizijskih serija*. Clio.
- O'Connor, M. M. (1998). The role of the television drama ER in medical student life: Entertainment or socialization?. *JAMA*, 280(9), 854-855. <https://doi.org/10.1001/jama.280.9.854>.
- Primack, B. A., Wickett, D. J., Kraemer, K. L., & Susan Zickmund, S. (2010). Teaching health literacy using popular television programming: A qualitative pilot study. *American Journal of Health Education*, Volume 41(3), 147-154. <https://doi.org/10.1080/19325037.2010.10598856>
- Quick, B. L. (2009). The effects of viewing Grey's Anatomy on perceptions of doctors and patient satisfaction. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 53(1), 38-55. <https://doi.org/10.1080/08838150802643563>
- Ramirez, L., Diaz, J., Alshami, A., Varon, D. S., Einav, S., Surani, S., & Varon, J. (2020). Cardiopulmonary resuscitation in television medical dramas: Results of the TVMD2 study. *The American Journal of Emergency Medicine*. <https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.03.018>
- Rothman, E. L. (2000). *White coat: Becoming a doctor at Harvard Medical School*. Perennial.
- Shaheen, M., Brown, A., Huynh, V., McNinch, D., & Jones, J.S. (2012). Not your grandmother's doctor show: Bioethics and professionalism in television medical dramas. *Annals of Emergency Medicine*, 60(4), S149.
- Stevanović, P., & Veličković, J. (2017). *Kardiopulmonalna reanimacija kod odraslih – sa prikazom slučaja*. Medicinski fakultet u Beogradu i Klinički centar Srbije – klinika za digestivnu hirurgiju. <http://hepmp.med.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2020/01/Kardiopulmonalna-reanimacija.pdf>
- Telegraf (2018, septembar 27). *Borko je u turskoj seriji video trik koji mu je spasao život: Srčani udar bi ga ubio da se nije setio šta je spasilo junaka serije koju je gledao*.

- spasao-zivot-srcani-udar-bi-ga-ubio-da-se-nije-setio-sta-je-spasilo-junaka-serije-koju-je-gledao?fbclid=IwAR2m39XLT13D1A8Q2SAeCEMDmZnNyJ_VvZ1_TzZIH-cfve5j05xfqIkDaSM
- Turow, J. (1996). Television entertainment and the US health-care debate. *The Lancet*, 347(9010), 1240-1243. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(96\)90747-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(96)90747-3)
- Weber, C., & Silk, H. (2007). Movies and medicine: An elective using film to reflect on the patient, family and illness. *Family Medicine*, 39(5), 317-319.
- Wong, R. Y., Saber, S. S., Ma, I., & Roberts, J. M. (2009). Using television shows to teach communication skills in internal medicine residency. *BMC Medical Education*, 9(9). <https://doi.org/10.1186/1472-6920-9-9>
- Yifan, C. (2013). Humanity factors and more: A little heads up for medical students and future doctors. *Journal of Medical Colleges of PLA*, 28(1), 29-31. [https://doi.org/10.1016/S1000-1948\(13\)60012-X](https://doi.org/10.1016/S1000-1948(13)60012-X)
- Yinjiao, Y., & Ward, K. E. (2010). The depiction of illness and related matters in two top-ranked primetime network medical dramas in the United States: A content analysis pages. *Journal of Health Communication*, 15(5), 555-570. <https://doi.org/10.1080/10810730.2010.492564>

TELEVISION SERIES AS A MEANS OF MOTIVATION AND INSPIRATION FOR THE STUDY OF MEDICINE IN A PROFESSIONAL AND GENERAL INFORMATION CONTEXT

Jelena Subotić-Krivokapić, & Dušan Stojaković
*High Medical College of Professional Studies „Milutin Milanković“,
Belgrade, Serbia
Faculty of Contemporary Arts, Belgrade, Serbia*

Abstract

Feature television series which deal with medical topics are becoming increasingly popular in modern society. With their dynamics, dramaturgy and exciting situations, which culminate from episode to episode, they represent a unique opportunity to satisfy the viewers' need to learn new information about prevention, treatment and medical procedures. An attractive presentation of the content and interaction of the main actors are an additional dimension of the illustration of interpersonal relationships, from which the audience can learn how to better understand the other side and participate more intensively and responsibly in circumstances related to medical topics and situations in which each individual may occur or has already occurred. Despite the real danger of easy understanding of the presented symptoms and treatment procedures, which are somewhat idealized, simplified and modeled for demonstration purposes, with an adequate level of critical thinking and responsible reasoning, such television series represent a very important channel of improving mass education on medicine. At the same time, they also act as a factor of motivation for those who want to start studying or already study medicine at the academic level. The aim of this paper is to point out the possibilities of using medical television series in the education of the general population, but also future experts in the field of medicine, both about different medical procedures and about the symptoms of different diseases. Comparative analysis of the content of some of the most watched and most influential medical-themed series with real medical data is the main method of this paper.

Key words: education, medicine, television